

PROTOKÓŁ NR V/LVIII/18
z LVIII UROCZYSTEJ SESJI SEJMIKU WOJEWÓDZTWA
ŚLĄSKIEGO V KADENCJI

(18.10.2018 r. – Sala konferencyjna *Balowa C*, Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach
Plac Sławika i Antalla 1)

1. Otwarcie sesji – [godz. 13³⁵ – radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku]

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – Szanowni Państwo ! Serdecznie wszystkich witam i na wstępie stwierdzam, że jest odpowiednia ilość radnych, czyli mamy kworum, a zatem stwierdzam prawomocność obrad i otwieram LVIII uroczystą sesję Sejmiku Województwa Śląskiego V kadencji. Wszystkich Państwa witam – witam gości VIII *Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw*. Witam serdecznie Pana Premiera Janusza Steinhoffa, współprzewodniczącego dzisiejszej sesji. Serdecznie witam gospodarza VIII *Kongresu*, Pana Tomasza Zjawionego, Prezesa Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach. Witam serdecznie Pana Tadeusza Donocika, Prezesa Honorowego Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach. Wraz z gospodarzami *Kongresu* witam serdecznie wszystkich państwa uczestników VIII *Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw*. Witam serdecznie wszystkich gości, niektórych z Państwa imiennie powitam, niestety nie wszystkich, tych bardziej tych których nie wymienię witam bardzo serdecznie podczas naszej LVIII uroczystej sesji Sejmiku Województwa Śląskiego ! A zatem witam serdecznie Panią Ruth Wassermann-Lande, Zastępcę Dyrektora Generalnego Działu Współpracy Międzynarodowej Federacji Samorządów Regionalnych Izraela. Serdecznie witam Pana prof. dr. hab. Jana Malickiego – na ręce Pana Profesora składam podziękowanie za przybycie dla przedstawicieli środowiska akademickiego. Serdecznie witam Panią Paulinę Bednarz, Dyktor ds. Projektów Unijnych i Komunikacji Fundacji Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym. Witam Panią Annę Szcześniak, Pełnomocnika Zarządu oraz Dyktor ds. Strategii i Programów Fundacji Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym. Serdecznie witam Państwa Parlamentarzystów – w pierwszej kolejności serdecznie witam Panią Barbarę Dolniak, Wicemarszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Witam Państwa Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej – Panią Monikę Rosę, Panią Barbarę Chrobak, Panią Halinę Rozpondek, Pana Pawła Bańkowskiego, Pana Mirosława Suchonia, Pana Piotra Pyzika. Serdecznie witam Pana Senatora Andrzeja Misiołka. Administrację rządową miał reprezentować, ale nie zauważam, niemniej jednak *zaocznie* witam Pana Piotra Kołodziejczyka, Wicewojewodę Śląskiego. Uczelnie witam w osobie Pani prof. nadzw. dr Zdzisławy Dacko-Pikiewicz, Rektor Akademii Wyższej Szkoły Biznesu w

Dąbrowie Górniczej. Witam serdecznie przedstawicieli samorządów terytorialnych, w tym zgromadzonych tutaj prezydentów, burmistrzów i wójtów miast i gmin województwa śląskiego oraz starostów powiatów województwa śląskiego, a także z innych części naszego kraju. Serdecznie witam naszego przyjaciela, Pana Bogdana Ciepielewskiego, Dyrektora Biura Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej. Pragnę serdecznie powitać przybyłych przedstawicieli partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych uczestniczących w dzisiejszej sesji i w całym *VIII Kongresie Europejskim Małych i Średnich Przedsiębiorstw*. Witam serdecznie Zarząd Województwa Śląskiego na czele z Panem Marszałkiem Wojciechem Saługą. Witam Państwa Radnych i raz jeszcze serdecznie witam wszystkich niewymienionych.

Szanowni Państwo ! Osoba przedsiębiorcy w nauczaniu Jana Pawła II jest tematem, do którego Papież często powracał. Świadczą o tym zarówno napisane przez niego dokumenty, wchodzące w skład nauki społecznej kościoła, jak i słowa kierowane do ludzi świata pracy i przedsiębiorców podczas różnych okazji. Aby lepiej zrozumieć nauczanie Jana Pawła II dotyczące przedsiębiorcy, należy przypomnieć zasadnicze tezy filozofii personalizmu, na której się ono opiera. Osią centralną personalizmu jest integralnie rozumiany człowiek, który stanowi materialno-duchową jedność. Jako byt stworzony przez Boga, wolny, rozumny i zdolny do rozróżnienia dobra od zła, posiada godność osobową, która różnicuje go w sposób diametralny w stosunku do pozostałych bytów świata stworzonego. Filozofia personalizmu formułuje podstawową normę moralności, wedle której kryterium moralnej wartości czynu jest jego zgodność, bądź niezgodność z godnością osoby ludzkiej. Punktem wyjścia etyki personalizmu jest godność osoby ludzkiej wraz z pełnym, integralnym pojmowaniem istoty człowieczeństwa. Problematyka przedsiębiorcy i przedsiębiorczości poruszana przez Jana Pawła II przede wszystkim koncentruje się na wymiarze moralnym. Jan Paweł II bardzo docenia wartość pracy przedsiębiorcy, jej znaczenie dla rozwoju zarówno osobistego, jak i roli w budowaniu dobra wspólnego. Papież zwraca uwagę również, że praca posiada wymiar moralny, niezależnie od tego czy jest to praca wykonywana przez właściciela firmy, czy też przez zatrudnionego tam pracownika. Przedsiębiorcy tworząc swoje przedsiębiorstwa przyczyniają się do polepszenia warunków materialnych własnych oraz innych osób, które zatrudniają i dla których wytwarzają dobra, bądź świadczą usługi. Szczególnie jest to doniosłe na obszarach, gdzie panuje bieda, gdzie żyją osoby ubogie, dotknięte różnymi ciężkimi zrzędzeniami losu. Na dobro wspólne wnoszone przez przedsiębiorcę składa się także realizacja pokoju, który jest nie tylko w danym społeczeństwie, ale i w skali międzynarodowej uzależniony jest od dostępności do pracy, od sprawiedliwości i od dobrobytu. Jan Paweł II jako ważną rolę przedsiębiorcy wskazywał zdolność rozpoznawania potrzeb innych i produkowanie dóbr,

które te potrzeby zaspokajają, co jest wniesieniem wkładu w ubogacenie społeczeństwa. Papież zwraca uwagę na rolę zewnętrznych warunków przedsiębiorczości, wśród których jako zasadniczy wymienia prawo człowieka do inicjatywy i przedsiębiorczości, które jest ważne nie tylko dla jednostki, ale i dla dobra wspólnego. Jan Paweł II opowiadał się za takim modelem gospodarczym, w którym uznaje się zasadniczą i pozytywną rolę przedsiębiorstwa, rynku, własności prywatnej i wynikającej z niej odpowiedzialności za środki produkcji oraz wolnej ludzkiej inicjatywy w dziedzinie gospodarczej. Papież przypominał o konieczności podejmowania odpowiednich działań na polu edukacji, zwłaszcza wśród ludzi młodych, aby mogli odkrywać swoje perspektywy dla twórczej realizacji swego człowieczeństwa. Ważnym zadaniem jest kształcenie przedsiębiorców mające sprzyjać rozwojowi przedsiębiorczości. Obszarem życia gospodarczego, o którym najczęściej pisał Jan Paweł II i o który najbardziej się martwił, jest problematyka pracownicza, a szczególnie realizacja prawa człowieka do pracy oraz innych praw ekonomicznych i socjalnych. Jan Paweł II poświęcał swą uwagę również zyskowi, jako jednemu z istotnych parametrów działalności gospodarczej, za który przedsiębiorca jest także odpowiedzialny, gdyż dzięki niemu może kontynuować i rozwijać swoje przedsięwzięcie. Zysk jest jednak jednym, nie jedynym, ze wskaźników pokazujących czy przedsiębiorstwo dobrze funkcjonuje. Przedsiębiorca powinien tak organizować przedsiębiorstwo, by każdy pracownik miał wkład w jego poprawne funkcjonowanie i czuł się dowartościowany, a relacje międzyludzkie były harmonijne i tworzyły przyjazną atmosferę. Jan Paweł II zwracał uwagę na namacalny efekt działania przedsiębiorstw, czyli na wytwarzane dobra. Przedsiębiorca ponosi także odpowiedzialność za środowisko naturalne, którego nie może używać w nadmiarze, mając na uwadze solidarność z przyszłymi pokoleniami. Jan Paweł II podejmując tematykę przedsiębiorcy akcentuje jego cechy. Papież ostrzegał przedsiębiorców przed troszczeniem się jedynie o posiadanie i używanie, które przejawia się w niezdolności do opanowywania własnych instynktów i namiętności, ograniczając wolność człowieka. Papież wzywał do odrzucenia hedonistycznej i materialistycznej wizji życia, której efektem jest brak solidarności i niesprawiedliwość społeczna. Jan Paweł II przypominał, że praca jest obowiązkiem ludzi, danym przez Boga, który powierzył im panowanie nad ziemią i współpracowanie w dziele stworzenia świata. Przedsiębiorcy wraz z pracownikami mają *czynić sobie ziemię poddaną*, pamiętając, że punktem wyjścia, celem i najwyższą wartością w życiu gospodarczym, jest każda osoba ludzka. Szanowni Państwo! Te myśli przekazuję dzisiaj, bowiem dwa dni temu minęła 40. rocznica wyboru krakowskiego kardynała Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową, gdzie obrał imię Jana Pawła II – obecnie jest świętym Janem Pawłem II.

Dziękuję za wysłuchanie. Obecnie zapraszam do zabrania głosu Pana Janusza Steinhoffa, Przewodniczącego Rad Krajowej Izby Gospodarczej oraz

Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach. Proszę bardzo Panie Premierze !

- **Pan Janusz Steinhoff, Przewodniczący Rad Krajowej Izby Gospodarczej oraz Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach** – Dzień dobry Państwu ! Tradycją już jest, że prowadzimy wspólnie posiedzenie Sejmiku. Dla mnie to wielki zaszczyt – szczególny zaszczyt, że odbywa się ta uroczystość w roku stulecia odzyskania niepodległości. W przyszłym roku będziemy obchodzić trzydziestolecie III Rzeczypospolitej, trzydziestolecie zmian, które zaszły w Polsce po '89 roku. Ja muszę powiedzieć, że jestem zawsze pod wielkim wrażeniem gdy studiuję historię dwudziestolecia międzywojennego i Polski, i Śląska. Historia Śląska przyspieszyła 15 lipca 1920 roku gdy Sejm Ustawodawczy uchwalił ustawę, która powoływała autonomiczną jednostkę administracyjną jaką było województwo śląskie. Ten *Statut Organiczny*, który wówczas przyjęto, był protoplastą samorządu terytorialnego. Myślę, że w obecnych czasach biorąc pod uwagę fakt, że jedną z pierwszych decyzji Sejmu *kontraktowego*, było opracowanie ustawy o samorządzie terytorialnym. Nawiązaliśmy do tej dobrej tradycji, która pojawiła się na Śląsku już w 1920 roku. Co prawda ta autonomiczna jednostka administracyjna, jaką było województwo śląskie, rozpoczęło swoją działalność dopiero w 1922 roku po konferencji w Genewie, niemniej jednak wszystkie przygotowania wówczas zostały poczynione. Śląsk był tym regionem Polski, który niesamowicie szybko się wówczas rozwijał. Potem niestety przyszły czasy innego systemu, przyszły czasy zakwestionowania w ogóle woli rządzących do wspierania samorządności, czyli do upodmiotowienia społeczności lokalnej i potem po 1989 roku, jak wspomniałem, jedną z pierwszych decyzji sejmiku było przyjęcie ustawy o samorządzie terytorialnym. Bardzo istotną rolę w pracach nad tą ustawą miał wybitny obywatel naszej ziemi, prof. Walerian Pańko, profesor Uniwersytetu Śląskiego, działacz opozycji antykomunistycznej wielce zaangażowany w sprawy samorządu obok Jerzego Stępnia, obok prof. Michała Kuleszy i prof. Regulskiego. To wówczas powstała regulacja, która stanowiła podstawę do rozpoczęcia procesu upodmiotowienia społeczności lokalnej. Kolejne rządy poszerzały zakres kompetencji samorządów terytorialnych, rząd Jerzego Buzka również wywodzącego się ze Śląska, który nawiązał swoją decyzją do pięknej historii swojej rodziny sprzed wojny, bo to jeden z jego stryjów pisał *Statut Organiczny Województwa Śląskiego* przed wojną, był senatorem, także był zaangażowany w tworzenie ram prawnych funkcjonowania naszego regionu. Rząd Jerzego Buzka wprowadził samorząd na szczeblu wojewódzkim, na szczeblu regionalnym i samorząd powiatowy. Jerzy Buzek w swoim exposé użył takiego pięknego określenia, które ja zapamiętałem siedząc w poselskich ławach: *bierzemy władzę po to, żeby ją oddać ludziom*. Nie mieliśmy żadnych wątpliwości, że społeczność lokalna powinna być podmiotowo traktowana,

społeczność lokalna powinna mieć znacząco większe kompetencje i mam nadzieję, że nadchodzące czasy zdecydowanie poszerzą kompetencje na szczeblu regionalnym. Po to tworzyliśmy samorząd na szczeblu regionu, aby kompetencje samorządu terytorialnego na tym szczeblu były znacząco większe. Myślę, że oceniając dorobek II Rzeczypospolitej na Śląsku i oceniając dorobek III Rzeczypospolitej na Śląsku możemy powiedzieć, iż powinniśmy być jako Ślązacy dumni z tego rozwoju, pomimo tego, że przez ostatnie 29 lat zmiany, które zachodziły na terenie naszego regionu, były niesamowicie rozległe, niesamowicie trudne w społecznym odbiorze, to jesteśmy w tej chwili w zupełnie innym miejscu swojej historii. Jesteśmy w miejscu, które jest symbolem zmian na Śląsku – na terenie nieistniejącej już Kopalni *Katowice* znajduje się jedna z najpiękniejszych na świecie sal koncertowych, obok jest Muzeum Śląskie, które jest zadośćuczynieniem za zniszczone Muzeum Śląskie zbudowane przed wojną. Oddane miało być do użytku w roku '39, jedno z najnowocześniejszych muzeów, i wspaniałe Centrum Kongresowe, w którym jesteśmy. Obok jest przepiękny *Spodek* jako pozostałość poprzedniego systemu. To wszystko składa się w jedną całość. Śląsk ma w tej chwili inne oblicze, Śląsk się rozwija bardzo szybko, na Śląsku jest stosunkowo niskie bezrobocie i mam nadzieję, że ta gospodarka Śląska będzie rozwijała się w tym tempie również w najbliższej przyszłości. Drodzy Państwo ! Posiedzenie wspólne Sejmiku i Rady Regionalnej Izby Gospodarczej jest okazją do złożenia Państwu podziękowań za te wszystkie lata wspólnej pracy, wspólnej działalności. Jestem o tym przekonany, że będziemy w dalszym ciągu współpracować na rzecz powodzenia i sukcesów ziemi śląskiej. Wiem, że nadchodzące wybory za kilka dni pewnie zmienią – mam nadzieję, że w niewielkim stopniu – skład różnych ciał kolegialnych w samorządzie terytorialnym, niemniej jednak wszystkim Państwu życzę, którzy startujecie w wyborach samorządowych, sukcesów w tych wyborach, aprobaty mieszkańców Śląska, no i życzyłbym Państwu, sobie, a przede wszystkim społeczności Śląska, żeby ta współpraca organizacji biznesowych, Regionalnej Izby Gospodarczej i innych organizacji, była tak zgodna i tak owocna w skutki jak miało to miejsce do tej pory. Przy okazji chciałbym już na koniec przedstawić Państwu nowego Prezesa Regionalnej Izby Gospodarczej, Tomasza Zjawionego. Został wybrany jednogłośnie, wspierany przez odchodzącego Prezesa Tadeusza Donocika, który zgodził się w dalszym ciągu wspomagać Pana Prezesa Zjawionego w roli honorowego prezesa i mam nadzieję, że Tadeusz Donocik w dalszym ciągu będzie swoją inwencją, zaangażowaniem wpływał na bieg wydarzeń w Regionalnej Izbie Gospodarczej. Życzę Państwu sukcesów w wyborach, życzę Państwu sukcesów Śląska, no i mam nadzieję, że będziemy dalej obserwować rozwój naszego regionu, przynajmniej na miarę tych osiągnięć, które mamy już poza sobą. Dziękuję Bardzo !

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – dziękujemy Panu Premierowi za wystąpienie i za życzenia, które Pan przekazał Samorządowi Województwa Śląskiego. Szanowni Państwo ! Witamy też w naszym gronie Panią Gabrielę Lenartowicz, Posel na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Wystąpienie Pani Ruth Wasserman-Lande, Zastępcy Dyrektora Generalnego Działu Współpracy Międzynarodowej Federacji Samorządów Regionalnych Izraela:

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – Szanowni Państwo ! Obecnie proszę o wystąpienie Panią Ruth Wassermann-Lande, Zastępcę Dyrektora Generalnego Działu Współpracy Międzynarodowej Federacji Samorządów Regionalnych Izraela. Proszę bardzo Pani Dyktor !
- **Pani Ruth Wassermann-Lande, Zastępca Dyrektora Generalnego Działu Współpracy Międzynarodowej Federacji Samorządów Regionalnych Izraela**¹ – Dawid Ben-Gurion, pierwszy premier Izraela nazwany *twórcą Izraela i ojcem narodu* powiedział kiedyś, że *nie wierzy w cuda, ale one czasami się zdarzają* i tak było w jego przypadku, ale też z powodu cudów, które się zdarzają, chciałabym złożyć gratulacje z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości. Naród Polski pomimo tylu przeciwności, których doświadczył, potrafił stworzyć kraj dynamiczny i patrzący w przyszłość. Nazywam się Ruth Wasserman-Lande – jestem dyrektorem ds. zagranicznych w izraelskiej federacji zrzeszającej wszystkie lokalne samorządy, mniejsze i większe, żydowskie i arabskie, centralne i peryferyjne. Organizacja ta nie jest rządowa, istnieje dekadę dłużej niż Państwo Izrael i reprezentuje wszystkich burmistrzów miast, którzy są politykami z wyboru i których nazywamy potocznie „*ulicą Izraela*”(?). Bliska współpraca z nimi ma wartość nie do przecenienia, a nasza organizacja działa non-profit i jest apolityczną. Jest obiektywna w stosunku do lokalnych władz w naszym kraju, np. małe beduińsko-muzułmańskie miasteczko na południu Izraela będzie obsługiwane przez moją organizację na dokładnie takim samym poziomie jak nasze duże miasto Tel Awiw w centrum kraju. Burmistrzowie miast są oczywiście politykami, ale my ich wszystkich traktujemy tak samo. Nasza organizacja jest unikalna w swoim rodzaju i jesteśmy z niej bardzo dumni. Chciałabym przedstawić Pana Kaufmanna, managera projektu, który pracuje ze mną w federacji i jest odpowiedzialny za polskie portfolio. Poprzednio pracowałam jako doradca poprzedniego premiera Szimona Peresa, który przyjechał do Izraela z Wyszniawa w Polsce². Peres, mój mentor i nauczyciel, nie tylko

¹ wystąpienie w języku angielskim. Tłumaczenie zawiera najważniejsze tezy.

² Obecnie Białoruś.

wierzył w cuda, ale powodował, że one się spełniały. W tym samym czasie kiedy Polska świętuje stulecie odzyskania niepodległości, Izrael świętuje rocznicę siedemdziesięciolecia. Bóg raczy wiedzieć czy nasze obecne istnienie nie jest również cudem. Naród Izraela również doświadczył wielu krzywd, ale mimo tych wszystkich złych doświadczeń staramy się kłaść nacisk na rozwój, wiedzę i innowacje. Nasz głód wiedzy, rozwoju i innowacji jest naszą siłą napędową – jak powiedział kiedyś brytyjski filozof Francis Bacon *wiedza to siła*. Ten głód wiedzy jest ogniem, który karmi naszą egzystencję. Chcielibyśmy się podzielić tą wiedzą z naszymi polskimi przyjaciółmi, ale również chcielibyśmy się nauczyć od was i z waszych przykładów. Wiem, że teraz, 21 października, będą u was wybory samorządowe, my w Izraelu będziemy mieli wybory kilka dni później, 30 października. Po wyborach i całym tym szaleństwie chcielibyśmy z przyjemnością zaprosić was na konferencję dotyczącą innowacji w samorządzie MUNI EXPO 2019 odbywająca się w dniach 26-28 luty 2019 w Tel Awiwie. Chcemy was, naszych gości, zapoznać z innowacyjnymi projektami w miastach Izraela, takich jak Tel Awiw, Nazaret, Hajfa i innych. Będą to targi innowacyjne, ale w ich ramach odbędzie się m.in. międzynarodowa konwencja poświęcona problemom bezpieczeństwa w miastach, także metodom walki z terroryzmem. Odbędzie się to pod egidą Narodów Zjednoczonych, ale oczywiście współorganizatorem jest rząd Izraela, a będziemy gościć burmistrzów z wielu miast świata, m.in. z Miami, Chicago, Frankfurtu i innych. Chcielibyśmy szczególnie aby Polska była obecna na targach, aby kontaktach z naszymi ludźmi pomogła nam zrozumieć polską duszę. Nie ma lepszej drogi do wzajemnego zrozumienia niż częste kontakty, dlatego tak silnie współdziałamy z Izbą Gospodarczą, szczególnie z Panem Tomaszem – ale nie potrafię wymienić nazwiska, proszę wybaczyć mi – i Panem Markiem[?], dzięki którym te relacje są wzorcowe. Chciałabym zakończyć cytatem człowieka, którego wszyscy znają, Alberta Einsteina. Powiedział kiedyś: *trzymaj się z dala od negatywnych ludzi, oni zawsze znajdą problem w każdym rozwiązaniu*. My wierzymy w rozwiązania, nie w problemy. Szalom !

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – serdecznie dziękujemy Pani Dyrektor za wystąpienie...

3. Oczekiwania śląskich przemysłowców w przededniu niepodległości. Poufny memoriał „Śląsk Górny a Polska”:

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** –...obecnie proszę o wystąpienie Pana prof. dr. hab. Jana Malickiego...

- **prof. dr hab. Jan Malicki, Zakład Historii Literatury Średniowiecza i Renesansu, Wydział Filologiczny Uniwersytetu Śląskiego** – bardzo dziękuję za możliwość wystąpienia. Właściwie po wystąpieniu Pani Dyrektor to powinienem zacząć od Katowic z końca XIX wieku, kiedy właśnie w Katowicach odbyła się konferencja, niezwykle ważna, gdzie do tego miejsca zjechali przedstawiciele właściwie różnych grup z Rosji, Austrii, Niemiec i pojawiły się Katowice, gdzie po raz pierwszy chyba zabrzmiało coś, co stało się fundamentem Państwa Izrael. I Katowice w tradycji łączą się właśnie również i z tamtym właśnie wielkim krajem – koledzy mówili mi, że w każdym mieście w Izraelu jest ulica *Katowicka*, nie sprawdzałem. Proszę Państwa ! Ale nie o tym chciałem mówić, chciałem dzisiaj zająć się bardzo ciekawym momentem w dziejach kultury Śląska, a właściwie gospodarki Śląska, gdzieś z roku 1916, kiedy zaczęły się pojawiać wielkie problemy co będzie ze Śląskiem wtedy, kiedy – zawieszam głos, bo muszę tutaj przypomnieć, że sprawa Śląska nie była taka prosta i taka łatwa. Śląsk znajdował się oczywiście w Prusach w Niemczech, ale Śląsk to również to miejsce niezwykle, o którym miała ochotę również decydować Austria, a przecież w niedużej odległości jest tutaj również – proszę wybaczyć, użyję określenia, które spotkaliśmy w tej broszurze, o której za chwileczkę powiem, *Polska rosyjska*, bo tak będzie funkcjonować ten obszar za Brynicą. Tak się rozpoczęła historia, która sprawiła, że w roku 1916, gdzieś we wrześniu, kiedy właściwie prasa śląska, np. katowicki *Górnoślązak*, mówił o tym co dzieje się na frontach I wojny światowej, a kwitowano to jednym słowem: *nic nowego*. *Pod Sommą stabilizacja* – pojawiły się w centralnym miejscu tego czasopisma informacje o wiele ważniejsze, co będzie z tymi ziemiami, kiedy do głosu dojdą już te siły, które doprowadzą albo do przejścia całego terenu *Polski rosyjskiej* przez Niemcy – pamiętamy, w tym czasie wojska niemieckie stacjonowały w Warszawie, a w nieodległej Łodzi mówiono: *po co wam przemysł ? Kupujcie od nas !* Czy też – wracam do myśli głównej – przypadkiem nie będzie to miejsce, które służyć będzie Austrii. A co będzie jeśli Polska stanie się autonomiczną częścią Rosji ? Wreszcie, jak zyska niepodległość ? Te problemy właściwie funkcjonowały w części głównej całego wielkiego czasopisma mówiącego o tym co dzieje się tu i teraz. W tym momencie, kiedy właśnie w prasie pojawiła się informacja o tym, iż Austria na pewno będzie kreować niepodległość Polski, pojawił się bardzo ciekawy dokument. Był to poufny memoriał niemieckich przemysłowców śląskich, skierowany do ówczesnego Kanclerza Rzeszy Niemieckiej, Theobalda von Bethmann Hollwega, człowieka, który jeszcze przez rok będzie pełnił tę funkcję, ale przemysłowcy liczyli, że jego interwencja, jego decyzja, zabezpieczy interesy właśnie przemysłu, tego wielkiego, ale również i handlu. Zwróćmy uwagę również na ten drugi aspekt. Przypominamy sobie Sosnowiec, który był wielkim miastem, gdzie właściwie prowadzono handel, oczywiście z części polskiej, najczęściej z Lubelszczyzny, gdzie trzoda była

przewożona do państwa niemieckiego. O świniach, które zostały tu opisane, nie będę mówił, a jest to ciekawy fragment, proszę Państwa, i wreszcie dowiedziałem się dlaczego właśnie Lubelszczyzna, Sosnowiec i Niemcy to było coś niezwykłego. Co się dzieje ? Ten memoriał poufny rozpoczyna wielki dialog, który miał zabezpieczyć interesy właśnie przemysłowców śląskich. Jakie były ich postulaty ? Bardzo zróżnicowane. Najbardziej zaskakujący dla mnie był jeden, który dotyczył Będzina. Autorzy, a było to, przypomnijmy, Stowarzyszenie Górniczo-Hutnicze w Katowicach i Izba Handlowa w Opolu, tak piszą o tym Będzinie i miejscu Będzina w jakiegokolwiek strukturze – w państwie polskim, we wpływach austriackich, czy pozostawienia na terytorium Niemiec. Piszą oni tak: *oddanie w obce ręce powiatu, który sama natura zdecydowała przyłączyć do Niemiec, byłoby samo przez się ciężkim błędem. Tem jednak cięższem byłby ten błąd, gdyby miał spowodować najcięższe ekonomiczne straty w niemieckiej gospodarce narodowej.* Będzin był miejscem szczególnym i jak patrzę na te wszystkie dokumenty, które pojawiły się później, właśnie Będzin był powiatem, o który warto było zawalczyć. Nie tylko Będzin, bo musimy pamiętać, że oprócz Będzina ważne były także i inne powiaty sięgające Wielunia, Częstochowy, Radomia, Kielc, zwłaszcza wtedy gdy konieczne było zabezpieczenie hutom śląskim rudy żelaza. Tego typu wypowiedzi mamy bardzo wiele, one wyraźnie określają i pokazują sytuację nie tylko gospodarczą Śląska, interesy niemieckie, ale również pokazują cały ten wielki układ jaki panował – ja mówię w roku 1916, ale to jest druga część już I wojny światowej – i pokazują jeszcze coś innego, że ten interes był wręcz zamknięty, jednoznacznie, bez względu na to co będziecie się działo. Proszę zauważyć – nie mówię o sytuacji społecznej, kulturalnej, która jest mi bliska, czy innych kwestiach, które są pewnym otoczeniem tych wielkich spraw, bo pozostaje oprócz przemysłu sfera handlu. I to jest coś, co sprawiało, że właśnie około roku 1916 ważny był już nie sam moment takiego czy innego układu politycznego, ale zabezpieczenie ciągłości dostaw i zbytu. Jeśli zbytu, nie ludźmy się, proszę Państwa, znowu nie o Polskę – dodam jesteśmy w tym czasie *rosyjską* – chodzi. Chodziło o wielki świat handlu z Rosją i dlatego jednym z ważnych postulatów będzie jeszcze jeden, który jest dla nas nawet dzisiaj szokujący – jeśli Polska będzie wolna, to Zarząd Dróg Żelaznych ma być w rękach niemieckich. Dokładnie jest to powiedziane. I przypomina się te dwie wielkie drogi, które z zachodu na wschód prowadzą i dodaje się *Austria ma tylko jedną* i mówi się o tych siedmiu ciągach, które mogą powodować, że ten świat nabiera innego znaczenia. Nieprzypadkowo mówię o roku 1916, ponieważ już w następnym roku pojawi się zupełnie ktoś inny i zupełnie inna tematyka. Echa tych wystąpień zostają ogłoszone, opublikowane już w Reichstagu. Tam znajdują się podobne głosy, które będą już dyskutowane i z którymi polemizować będzie nie kto inny a Wojciech Korfanty. Nie przypomnę tutaj wystąpienia z 19 stycznia, ale pamiętajmy że 25 października 1918 roku pojawiło się jedno z najważniejszych wystąpień Wojciecha

Korfantego w parlamencie niemieckim. Nie tylko domagał się zwolnienia z Magdeburga Piłsudskiego, ale przede wszystkim powiedział coś, co w moim odczuciu jest rodzajem klucza, który wyjaśnia powstanie wielkopolskie, powstania śląskie i cały ten wielki system, który tutaj istniał. Przeczytam tylko fragment, mówi tak: *Panowie Posłowie ! Wczoraj jeden z posłów wyłożył, które części kraju jego zdaniem powinny należeć do przyszłej Polski. Potwierdzam jego dane i oświadczam, że mamy roszczenia do polskich powiatów Górnego Śląska i Średniego Śląska, do Poznania, polskich Prus Zachodnich i polskich powiatów Prus Wschodnich po Gdańsk.* I rozpoczęła się polemika. Myślę, że warto przeczytać ten fragment i w moim odczuciu w tym momencie, kiedy ważyły się losy Śląska, pojawił się głos inny, który tym sporom o to jak powinien wyglądać Śląsk już po I wojnie światowej nadał inny wymiar – jedności tych wszystkich ziem. Powtórzył to jeszcze raz w tym samym przemówieniu, ale zobaczmy, że taka też idea łączyła wszystkie ziemie polskie, zaczął się okres łączenia wszystkich grup w jeden naród. U Korfantego mamy tego dowód. Dziękuję bardzo !

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – dziękujemy Panu Profesorowi za wystąpienie...

4. 100 lat niepodległej Polski a wolność gospodarcza:

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – poproszę o zabranie głosu Pana Tomasza Zjawionego, Prezesa Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach...
- **Pan Tomasz Zjawiony, Prezes Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach** – Szanowni Państwo ! Dyskomfort występowania po tak wspaniałym mówcy jak Pan Profesor troszkę odbiera mi wiarę, że się uda, ale postaram się zaprezentować Państwu ten temat najkrócej jak się da, bo to też wynika z prośby Pana Przewodniczącego, szanując wasze kalendarze, wasz czas i to, że tak wiele rzeczy się odbywa. Po pierwsze – przyłączając się do słów Pana Premiera bardzo serdecznie chciałem Państwu podziękować, że po raz kolejny ta współpraca na styku samorządu i biznesu tak doskonale się układa. Jak widzicie Państwo nie tylko merytoryczny wkład Państwa sesji Sejmiku w nasz Kongres, ale też obecność licznie zebranych gości pokazuje, że to nie jest pomysł, który się nie sprawdził. Wręcz przeciwnie jestem dumny, że te relacje, które budujemy są tak trwałe, stałe i tak doceniane, jak widać po ilości Państwa na sali. Dziękuję bardzo za to ! Szanowni Państwo ! Było już powiedziane o tym, że sto lat niepodległości to wyjątkowy czas. Moim komfortem jest to, że jeśli chodzi o wolność gospodarczą, to mamy troszkę inną sytuację, bo sto lat niepodległości to nie jest sto lat wolności.

Niepodległość niestety nie idzie z wolnością w parze, a nasz przykład polski jest najlepszym tego dowodem. Tak jak Państwo doskonale sobie zdają sprawę, że ten taki ciężki okres stuletniej niepodległości dla gospodarczej wolności zaczął się dopiero tak faktycznie nawet nie w 1989 roku, tylko w '88, kiedy weszły *ustawy Wilczka*, czyli można powiedzieć obchodzimy trzydziestolecie wolności gospodarczej. Szanowni Państwo ! Ta historia niepodległej Polski absolutnie jest związana z historią rozwoju ekonomicznego – gospodarki, która w pierwszych latach szoku takiego związanego z zakończeniem I wojny światowej i takimi rozbudzonymi nadziejami na to, że będzie lepiej, ale również obciążonymi trudnościami, które wynikały z połączenia trzech tak faktycznie różnych obszarów Polski, została dosyć brutalnie potraktowana na samym początku. Najpierw wpadliśmy w kryzys handlowy z Niemcami, następnie w kryzys światowy, który ogarnął wszystkie nasze gospodarki, no i w końcu kiedy się pozbialiśmy, zaczęliśmy budować Gdańsk [Gdynię], zaczęliśmy budować Centralny Ośrodek Przemysłowy, nagle pojawiła się w II wojna światowa. O wojnie mówić nie trzeba, ale o tym co się stało później chyba wszyscy Państwo doskonale sobie zdajecie sprawę, że to był jeden z gorszych okresów jeśli chodzi przede wszystkim o rozwój naszych swobód gospodarczych, bo ich po prostu nie było. Wpadliśmy, może złe słowo, zostaliśmy *obdarowani* wątpliwą przyjemnością funkcjonowania w dosyć brutalnym systemie społeczno-gospodarczym, który nazywa się po prostu komunizmem. Rozwój wolności gospodarczej w takim systemie jest, jak wszyscy doskonale zdajemy sobie sprawę, absolutnie niemożliwy, ale zanim to się wydarzyło były przejawy, próby budowania takiej wolności gospodarczej. Tutaj należy zwrócić uwagę na rok 1921, kiedy 17 marca po raz pierwszy pojawiła się wzmianka o wolności gospodarczej w naszej Konstytucji, potem w roku '27 pojawiła się ustawa *o prawie przemysłowym*, która doprecyzowała pewnego rodzaju wolności, które nadawano osobom, które chciały prowadzić swobodną działalność gospodarczą. No i niestety potem okres kolejnych problemów, o których już wspomniałem, próby *łatania* prawa, próby *łatania* dziur w tym prawie, no i niestety w '35 uchwalona Konstytucja, która tak faktycznie nie gwarantowała obywatelom żadnej swobody gospodarczej. Po II wojnie światowej, jak już wspomniałem, Związek Radziecki nie dał szans rozwojowi naszej wolności gospodarczej, co prawda nie zmieniając od razu ustaw – nie było to konieczne, z góry wiadomo było, że to jest nie do zrealizowania. Dopiero tak faktycznie wszystkie wolności gospodarcze, które wcześniej w prawie były wymienione, zostały '72 roku zniesione, gdzie tak faktycznie zniszczono jakiegokolwiek możliwości swobodnego działania przedsiębiorców. Tak jak wspomniałem, te lata 80., 90., to jest ten okres, kiedy zaczęto doskonale rozumieć, że gospodarka państwowa nie jest w stanie generować takich przychodów i nie jest w stanie funkcjonować, nie jest w stanie stworzyć kraju, w którym się będzie żyło dobrze i wygodnie i zaczęto wtedy myśleć o

tym żeby to zmienić. Tutaj wspomniana już *ustawa Wilczka*, '88 rok, która tak faktycznie w rządzie komunistycznym, ale została stworzona przez osoby, które doskonale rozumiały rynek, a dowodem na to jest to, że wiele zapisów tych ustaw jeszcze dalej funkcjonuje, na bazie tych ustaw pracujemy. Nie wszystko udało się zmienić, nie wszystko udało się naprawić, bądź zepsuć. Tak w rządzie Mieczysława Rakowskiego powstała *ustawa Wilczka* – Pan Minister Mieczysław Wilczek tworząc ją wprowadził jeden piękny zapis, który pozwolę sobie przytoczyć – art. 1 mówiąc o swobodzie: *podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej jest wolne i dozwolone każdemu na równych prawach, z zachowaniem warunków określonych przepisami prawa*. Na dzień dzisiejszy to jest chyba najbardziej aktualny zapis swobody działalności gospodarczej, który powinien być powtarzany w każdym dokumencie i ta kropka powinna znaczyć, że więcej nic nie potrzebujemy. No ale jak Państwo doskonale wiedzą nowelizacja Konstytucji w '89 roku zaczęła modyfikować, zmieniać, doprecyzowywać, co spowodowało mniejsze bądź większe problemy, ale niestety kolejne prace, które były wykonywane przez kolejne rządy, starały się *naprawiać* chyba nie do końca rozumiejąc wszystkie zasady funkcjonowania gospodarki, ale przede wszystkim zasady działania przedsiębiorców, ale dochodzimy powoli do tego żeby prawo było konsultowane z przedsiębiorcami. Dochodzimy do tego żeby zapisy, które dotyczą codziennych zmagania przedsiębiorców, były dobierane nie w sposób przypadkowy przez administrację, która nie rozumie mechanizmów gospodarczych, ale konsultowane ze środowiskami gospodarczymi. To nas bardzo cieszy, bo m.in. dzisiejsze spotkanie, a przede wszystkim *Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw* pokazuje, że dialog między środowiskami biznesowymi i samorządowymi jest absolutnie możliwy i bardzo pożądany. Do tego dołączamy oczywiście bardzo ważny aspekt, o którym zawsze Pan Premier Jerzy Buzek mówił, czyli naukę, tworząc ten *złoty trójkąt* i w tym *złotym trójkącie* mam nadzieję, że zbudujemy lepszą polską gospodarkę. Za to trzymam kciuki, pewnie jak każdy z was. Wyrażając tą nadzieję stwierdzam też, że działania, które są podejmowane, mówimy tu o *konstytucji dla biznesu*, która została stworzona – będąc obiektywnym trzeba w wielu aspektach pochwalić, w niektórych oczywiście chcemy dyskutować, zmieniać, ale ta dyskusja napawa optymizmem, że uda nam się zbudować lepsze jutro, czego sobie i Państwu życzę. A tak żeby podsumować tylko krótkim stwierdzeniem, to sobie też Państwo zdajecie sprawę, że im większy nieład w państwie, tym liczniejsze ustawy są konieczne. Ja liczę żebyśmy tych ustaw mieli jak najmniej, żeby to jedno zdanie zawarte w *ustawie Mieczysława Wilczka*, było tym, które każdy z nas będzie miał na uwadze i ono tak faktycznie dla mnie powinno wystarczyć i tych skomplikowanych narzędzi żeby było jak najmniej, bo to nie jest przyjemne ani dla jednej strony, ani dla drugiej. Szanowni Państwo ! Dziękuję bardzo za tą część i chciałem tylko na koniec przyłączyć się do życzeń Pana Premiera, bo Pan Premier nie tylko

pełniąc funkcję premiera i Przewodniczącego Rady Krajowej Izby Gospodarczej, jesteście zaszczytni, że również funkcję Przewodniczącego Rady Regionalnej Izby Gospodarczej, dał nam możliwość obdarowania taką funkcją. Za to serdecznie dziękujemy Panie Premierze i przyłączam się do życzeń, bo dla Państwa, samorządowców, to jest teraz najtrudniejszy okres. Trzymam kciuki za to żeby wasi wyborcy podejmowali rozsądne decyzje, trzymam kciuki za to żebyśmy się spotkali w poniedziałek w tak samo dobrych humorach, bo współpraca w tej chwili, którą mamy nie tylko na szczęblu Sejmiku, ale również samorządu terytorialnego naprawdę jest dla nas czymś co wyróżnia te relacje biznes samorząd na skali nie tylko naszej regionalnej, ale i całej Polski na pewno ! Dziękuję bardzo !

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – bardzo dziękujemy Panu Prezesowi za wystąpienie. W części jak witaliśmy wszystkich Państwa na początku naszych obrad, tylko z nami duchem był Pan Tadeusz Donocik, jest teraz z nami także ciałem, dlatego też raz jeszcze witamy Honorowego Prezesa Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach.

5. Społeczna odpowiedzialność biznesu w stuleciu niepodległości Polski. Wkład etycznych przedsiębiorstw w umacnianie polskiej suwerenności gospodarczej:

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – Szanowni Państwo ! Kolejne wystąpienie będzie realizowane na temat: *Społeczna odpowiedzialność biznesu w stuleciu niepodległości Polski. Wkład etycznych przedsiębiorstw w umacnianie polskiej suwerenności gospodarczej*. Ten temat będą realizowały Panie i proszę o wystąpienie Panią Paulinę Bednarz, Dyrektor ds. Projektów Unijnych i Komunikacji w Fundacji Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym oraz Pani Anna Szcześniak, Pełnomocnik Zarządu, Dyrektor ds. Strategii i Programów tejże fundacji. Panie się odpowiednio, mam nadzieję, krótkim czasem podzielię i w związku z tym serdecznie zapraszam Panie do wystąpienia.
- **Pani Anna Szcześniak, Pełnomocnik Zarządu, Dyrektor ds. Strategii i Programów Fundacji Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym** – witam Państwa bardzo serdecznie i przede wszystkim bardzo dziękuję Panie Przewodniczący za umożliwienie nam udziału w dzisiejszej uroczystości, zwłaszcza, że mamy tak znamienite grono gości. Bardzo serdecznie dziękuję ! Witam Państwa bardzo serdecznie ! Razem z koleżanką reprezentujemy Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym, fundację założoną przez Krajową Izbę Gospodarczą. Działamy już od 25 lat i dzisiaj z wielką radością prezentujemy Państwu naszą

najnowszą publikację: *Spoleczna odpowiedzialność biznesu w stuleciu niepodległości Polski. Wkład etycznych przedsiębiorstw w umacnianie polskiej suwerenności gospodarczej*. Ta publikacja powstała w ramach projektu dofinansowanego ze środków programu wieloletniego *Niepodległa* na lata 2017-2022, w ramach programu dotacyjnego *Niepodległa*. A dlaczego, proszę Państwa, podjęliśmy ten temat? Z naszych obserwacji wynika, że polskie społeczeństwo ma niską świadomość roli jaką polscy przedsiębiorcy odgrywali na przestrzeni ostatnich stu lat, a zwłaszcza też w ostatnim okresie dla naszego kraju, dla rozwoju gospodarki, dla naszego wspólnego dobrobytu. Postanowiliśmy znaleźć możliwie jak najwięcej przykładów działań przedsiębiorców, biznesu, które dzisiaj można określić jako społecznie odpowiedzialne. Chcemy je upowszechnić i dlatego tak się cieszę, że mamy tutaj tak liczne grono. Mam nadzieję, że Państwo też pomożecie upowszechnić te przykłady. Czym w ogóle jest społeczna odpowiedzialność biznesu i jak my to rozumiemy? Według nas jest to działanie całkowicie dobrowolne, nie wynikające z nakazów, z regulacji prawnych, ale po prostu z poczucia, że tak należy postępować, że taka jest właśnie chęć, potrzeba wewnętrzna danego przedsiębiorcy i obejmuje to działania, które przedsiębiorca może wykonywać, może realizować, ale nie musi, nikt mu tego nie nakazuje. W naszej publikacji naprawdę wykonaliśmy ogromną pracę, staraliśmy się zidentyfikować jak najwięcej przykładów z całego stulecia, poczynawszy od wyjaśnienia znaczenia pojęcia *społeczna odpowiedzialność biznesu* na przestrzeni wielu lat jak to się zmieniało, a także przykłady działań przedsiębiorców u zarania odzyskania niepodległości, poprzez wojnę polsko-radziecką, poprzez dwudziestolecie międzywojenne, poświęcenie przedsiębiorców podczas ratowania życia i zdrowia obywateli, również w czasach największego terroru lat 1945-1956, no i czasy PRL-u aż po współczesność. Na dzisiejsze spotkanie starałyśmy się wybrać dosłownie kilka przykładów działań przedsiębiorstw, które tutaj prowadziły właśnie swoją działalność na Śląsku, szeroko pojętym Śląsku i m.in. takimi przedsiębiorstwami, które miały swój duży wkład w odbudowie młodego państwa polskiego, przemysłu, rozwoju gospodarki, a w szczególności również kolejnictwa były np. polskie *Fabryki Maszyn i Wagonów Zieleniewskiego*, które działały tutaj również na Śląsku, produkujące i naprawiające wagony. Realizowały rządowe zamówienia, ale także w czasie II wojny światowej wspierały ruch oporu poprzez dostawy części uzbrojenia. Do takich firm należała także fabryka *Fablok*, która dostarczała parowozy, ona również przyczyniła się do odbudowy transportu kolejowego po odzyskaniu niepodległości. Przedsiębiorstwem, które miało również swój duży udział w odbudowie zdolności produkcyjnych, przemysłowych nowego, młodego państwa miało *Towarzystwo Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza*, późniejsza Huta im. Buczka, a plebiscyt na Śląsku wspierał właściciel fabryki czekolady, z Krakowa co prawda, Pan Piasecki, wspierając ten doniosły akt finansowo.

Spośród wielu postaci, które miały istotny wkład w odbudowę gospodarki i młodego państwa polskiego chciałbym tylko wspomnieć o jednej osobie, o Ignacym Mościckim, który jako dyrektor *Fabryki Związków Azotowych* w Chorzowie miał swój duży wkład w szybkim uruchomieniu tego zakładu po tym jak poprzedni zarząd opuszczając fabrykę zabrał całą dokumentację techniczną. Chciałabym też wspomnieć o Kopalni *Hoym* i jej dyrektorze Marianie Wojciechowskim – zarówno kopalnia jak i jej dyrektor wspierali Towarzystwo Gimnastyczne *Sokół*, które działało m.in. w Radlinie tutaj na Śląsku i to dzięki hojności kopalni i jej dyrektora ta *sokolnia* tak zwana uznawana była za jedną z najprężniej działających tutaj na Śląsku. A było to o tyle ważne, że oprócz krzewienia kultury fizycznej wśród młodych Polek i Polaków, ta organizacja kształtowała również wychowanie patriotyczne młodzieży, propagowała polską literaturę, tradycję narodową i przysposabiała do działań wojennych, wojskowych, co miało przecież niebagatelne znaczenie niestety już wkrótce. Kopalnia *Hoym* zasłużyła się również tym, że w ciężkich czasach kryzysu, wielkiego kryzysu lat trzydziestych ubiegłego wieku, nie zwalniała swoich pracowników, robiła przerwy w pracy, ale nie pozbywała się drogich pracowników. To działanie mieści się właśnie w kategorii działań społecznie odpowiedzialnych. A teraz przejdźmy do bardziej współczesnych przykładów, również tutaj z terenów Śląska...

- **Pani Paulina Bednarz, Dyrektor ds. projektów unijnych i komunikacji Instytutu Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym** –...witam Państwa bardzo serdecznie ! Ja tak szybko przeniosę Państwa w czasy teraźniejsze. Chciałabym Państwu pokazać przykłady czterech firm, od Państwa tutaj, mieszczących się na Śląsku, których przedstawiciele mamy na sali i bardzo chciałam serdecznie podziękować za współpracę, okazane wsparcie przy przygotowaniu tej naszej publikacji, a jednocześnie chciałam się z Państwem podzielić taką jakby myślą, która nam przechodziła, kiedy zajmujemy się w ogóle społeczną odpowiedzialnością biznesu już od ponad dwudziestu lat i tak naprawdę im dłużej się zajmujemy tą kwestią, tym bardziej wydaje mi się, że te działania firm skierowane ku społeczności lokalnej i ku społecznościom w ogóle jako takim, często są wynikiem pasji i zaangażowania osobistego prezesów i osób, które zarządzają firmami. Tak też było w przypadku właśnie firmy *Pro Novum* z Katowic, która została założona w tych ciężkich czasach po '87 roku i do dziś funkcjonuje i ma się świetnie. Do dziś z nami współpracuje i z tego co wiemy jest nagradzana wieloma nagrodami z racji prowadzenia działań społecznie odpowiedzialnych. Firma *Pro Novum* dla nas jest bardzo wyjątkową firmą ze względu na jej działalność w zakresie wsparcia służby zdrowia, w zakresie wsparcia działań sportowych, kulturalnych, no i tutaj też wydaje mi się, że właśnie z tej inicjatywy takiego osobistego zaangażowania m.in. firma jest sponsorem nagrania i wydania ponad trzydziestu płyt ze współczesną muzyką kameralną, co też pewnie daje

nam obraz osób zarządzających spółką. Drugą firmą jest firma *Rekord SI* z Bielska-Białej. To też jest firma, która bardzo wiele zasług ma w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu. Na sali mamy Pana Prezesa firmy i też bardzo serdecznie dziękuję za współpracę przy tej publikacji. I to co nam w firmie *Rekord* szalenie zaimponowało to ten wkład osobisty w promocję rozwoju sportowego dzieci, w promocję rozwoju sportu jako takiego. Nie wiem czy Państwo znacie taką dyscyplinę jak *futsal* – ja nie znałam, już wiem że jest to odmiana piłki nożnej – i to jest też osobisty wkład tutaj w promocję tej dyscypliny w całym naszym kraju, w Polsce. Oprócz tego firma *Rekord* współfinansuje, sponsoruje różnego rodzaju festiwale muzyczne, imprezy regionalne i okoliczne tutaj u Państwa. I mam też wybrane przykłady dwóch spółek, które dla mnie działają w obszarze bardzo wyjątkowym, bo w edukacji młodzieży i dzieci, w obszarze ochrony środowiska. Zafascynowała mnie Górnośląska Spółka Gazownictwa z Zabrze, która zorganizowała takie akcje skierowane do dzieciaków, pokazujące jak bezpiecznie obchodzić się z gazem i z energią, no i też oczywiście Muzeum Gazownictwa jako coś co jest super atrakcją dla dzieciaków i w ogóle jakby samo to, że przekazują tą wiedzę, edukują dzieciaki i pokazują w jaki sposób można bezpiecznie obchodzić się z gazem i z elektrycznością. I czwarty, ostatni przykład Jastrzębskich Zakładów Wodociągów i Kanalizacji, która mnie osobiście zafascynowała procesem adopcji. Nie wiem czy wiecie, że można sobie adoptować kawałek rury i się nią opiekować. To jest super pomysłem, prawda ? Można sobie adoptować odcinek cieków wodnych, jak to się fachowo nazywa, i są one adoptowane przez szkoły, przez klasy, przez dzieciaki, które w ten sposób poprzez zabawę uczą się czym jest ekologia, czym jest odpowiedzialność społeczna i jest to super przykład dla innych firm, dla innych działalności, bo tak naprawdę tego typu działanie można w każdej branży zastosować. Ja jeszcze tak tytułem odniesienia się do tego co Pan Prezes RIG-u mówił przed nami – proszę mi wierzyć, że jak przygotowaliśmy tą publikację to naprawdę bardzo cieszyliśmy się mogąc wyłuskać takie dobre przykłady społecznej odpowiedzialności, także w tych ciężkich czasach. Niespodziewanie okazało się, że w czasach międzywojennych, czy w czasach socjalistycznych już firmy próbowały wdrożyć idee *firm turkusowych*, co też było dla mnie takim mega odkryciem, że już wtedy to *turkusowe zarządzanie* gdzieś tam było wdrażane i no i do dziś firmy w ten sposób funkcjonują u nas. Zachęcamy Państwa bardzo serdecznie do zapoznania się, bo tam jest bardzo dużo innych przykładów, nie tylko ze Śląska. I mamy jeszcze jedną taką prośbę, jeżeli mogę Panie Przewodniczący, ponieważ publikacja z powstała z ramienia projektu, jest dofinansowana, wszyscy wiemy co oznacza, mamy ankietę ewaluacyjną. Bardzo byśmy Państwa serdecznie prosili o jej uzupełnienie, jest króciutka, i zostawienie tutaj przy wyjściu. Będziemy bardzo zobowiązane. Dziękuję Państwu !

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – dziękujemy Paniom za wystąpienie. Przypomnę, że Panie reprezentowały kierownictwo Fundacji *Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym...*

6. Współpraca biznes-nauka-samorząd w wolnej Polsce:

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** –...obecnie proszę Pana Marszałka Wojciecha Saługę. Pan Marszałek będzie miał prezentację na temat: *Współpraca biznes – nauka – samorząd w wolnej Polsce.*

- **Marszałek Wojciech Saługa** – dzień dobry Państwu ! Prezentacji mieć nie będę, ale parę słów w tym obszarze powiem. Dobry to już zwyczaj, że organizujemy te sesje w trakcie kongresu. Myślę, że to już taka będzie trwała tradycja i zawsze to taki moment godziny, dwóch takich refleksji, gdzie możemy czegoś posłuchać, nad czymś się zastanowić, nad czym się skupić, a ta rocznica odzyskania niepodległości wybrzmiewała już w poprzednich referatach, że ta wolność nie była dana nam przez te sto lat zawsze, ale też wolność gospodarcza z tym niewątpliwie związana, z wolnością jako taką też miała w ciągu tych stu lat różne reperkusje. Potrafi być gospodarka bez wolności politycznej, ale też mieliśmy przykłady nieodległe, gdzie wydawało się pseudo wolność polityczna, a gospodarki prywatnej, wolności nie było wcale. Tak jak mówimy dzisiaj o przedsiębiorczości, mówimy o *magicznym trójkącie, złotym trójkącie* – różnie go nazywamy – ale na pewno biznes, nauka i samorząd, chociaż samorząd znowu ... nam się wydaje, że zawsze ten samorząd był, już nie pamiętamy jakby mogło nie być, a tak naprawdę samorząd ma dwadzieścia dziewięć lat w takiej formie jak dzisiaj po '89 roku, czyli tych samorządów też wcześniej nie było, bo były oczywiście jakieś znamiona samorządności przed wojną, chociażby autonomiczne województwo śląskie, ale w porównaniu do dzisiejszej samorządności to na pewno nie było to i dzisiaj samorząd jest mocny, jest zakorzeniony i dzięki temu możemy – to tu też padło – dobrze współpracować z przedsiębiorcami. Jesteśmy blisko przedsiębiorców, mamy ten bieżący kontakt i my szczebla wojewódzkiego, i niżej, i możemy rozwijać tą współpracę bardzo dobrze. Dzisiaj sektor małych i średnich przedsiębiorstw odpowiada za połowę udziału w tworzeniu PKB oraz 70 % miejsc pracy. To są właśnie małe i średnie przedsiębiorstwa, stąd jak słyszymy o centralizacji, o upaństwowieniu, to boimy się żeby te głosy, które na razie dopadają duże przedsiębiorstwa, ale żeby one, te pokusy upaństwowiania wielu rzeczy nie dotarły także do małych i średnich przedsiębiorstw. To jest wciąż mniej niż w Europie Zachodniej, tam te procenty udziału małych średnich przedsiębiorstw w dziale PKB i w zatrudnieniu są trochę większe i tak jak nierozzerwalnie samorząd, samorządność jest związana z cywilizacją zachodnią – samorządów gdzie

indziej poza Europą, czy tą cywilizacją łacińską nie ma, tak i tej wolności gospodarczej też wszędzie nie ma, więc pilnujmy, dbajmy o tą wolność i samorządów, i gospodarki, bo dzięki temu świat wygląda jak tu, jak wyjdziemy i spojrzymy poza nasze okna. Zmieniło się wiele, zmieniło się na lepsze i wielokrotnie mówiliśmy, my samorządowcy, że najlepsza reforma, która się udała po '89 roku to reforma samorządowa. A ja podczas tego kongresu mam ciągle takie refleksje, że jeszcze się właśnie udała ta wolność gospodarcza, a jak wygląda Polska to samorzady też, to bardzo ważne, stwarzamy klimat, stwarzamy narzędzia, wspieramy przedsiębiorców, jesteśmy tak w bliskim kontakcie z nimi na co dzień, ale bez małych, średnich przedsiębiorstw, bez tej prywatnej inicjatywy, bez tych odważnych ludzi, którzy sięgają gwiazd, którzy wymyślają sobie w głowach, niespokojnych głowach, różne rzeczy i idą na to ryzyko – bo bycie przedsiębiorcą to bardzo duże ryzyko – zmieniamy wspólnie świat. W województwie śląskim zarejestrowanych jest blisko pół miliona podmiotów gospodarczych, z których ponad 2,4 tys. stanowią podmioty z kapitałem zagranicznym, a ponad 330 tys. to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. O tym rozmawialiśmy rok temu. Wiele z tych firm wymiera razem właścicielami – z tamtego roku dyskusja, że powinniśmy się pochylić nad tym, zastanowić jak zapewnić sukcesy. Wiele dobrych, bardzo dobrych firm nie ma po prostu komu przekazać. My jako samorzady staramy się wspierać, ale też wspieramy się środkami europejskimi – bardzo duże środki europejskie w ramach naszego programu operacyjnego, ponad pół mld euro na wzmocnienie badań naukowych, rozwój technologiczny, podniesienie konkurencyjności. To jedne z najwyższych kwot w kraju. Także 305 mln euro na rozwój kadr i 224 mln euro na wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych, rozwój przedsiębiorczości i zatrudnienia. Dzisiaj mamy inny problem, brakuje rąk do pracy, zaczynamy przebranżawiać te środki europejskie. Musimy myśleć co zrobić, bo świat się zmienił w ciągu tych siedmiu lat dość poważnie, bezrobocie w Polsce bardzo, ale to bardzo zmalało i jak przedtem zastanawialiśmy się co zrobić żeby pobudzić ludzi do pracy żeby ich rynek wchłonął, dzisiaj brakuje rąk do pracy, o czym mówią przedsiębiorcy. Jest to wielki problem do rozwiązania na szczeblu krajowym, ale też samorzady w tym wszystkim są obecne. W obecnej perspektywie postawiliśmy na wzmocnienie tzw. *regionalnych inteligentnych specjalizacji*, to medycyna, energetyka, technologie informacyjno-komunikacyjne, przemysły wschodzące i zielona gospodarka. To wszystko bardzo przyszłościowe i to zmienia oblicze województwa śląskiego, to zmienia oblicze Śląska. No i ten rok to już takie zacieśnienie współpracy, powołanie Stowarzyszenia *Pro Silesia Biznes – Nauka – Samorząd*, bo do tego wszystkiego żeby się przedsiębiorstwa rozwijały potrzebna jest też nam nauka, stąd zacieśnienie w takim trójkącie właśnie tej współpracy i trwają prace nad uruchomieniem pierwszego dużego projektu mającego na celu wsparcie przedsiębiorców naszego regionu, by zwiększyć ich szanse na rynkach

zagranicznych. Więc chciałbym gorąco podziękować wszystkim, którzy włączają się w prace na rzecz rozwoju regionu. Wszystkim przedsiębiorcom, ludziom nauki i samorządowcom składam wyrazy uznania za zgodną, dobrą współpracę na rzecz rozwoju naszego regionu. Wszystkiego dobrego !

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – Dziękujemy Panu Marszałkowi za wystąpienie. Szanowni Państwo ! Przystępujemy teraz do realizacji 7 punktu w porządku dziennego naszej uroczystej sesji...

7. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia oświadczenia dotyczącego 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości (druk V/838):

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – wszyscy Państwo Radni otrzymaliście projekt uchwały na druku V/838 wraz z treścią oświadczenia i uzasadnieniem. Czy ktoś z Państwa chciałby zabrać głos w sprawie projektu uchwały ? ... Nie widzę ! A zatem możemy przystąpić do głosowania. Przypomnę, czy też poinformuję, że będziemy głosowali poprzez podniesienie ręki, nie mamy tutaj póki co systemu... Wobec tego otwieram głosowanie i pytam kto z Państwa Radnych jest za podjęciem uchwały na druku V/838 – proszę podnieść rękę ... Kto jest przeciw ? Nie widzę ! ... Kto się wstrzymał ? ... Nie widzę ! A zatem stwierdzam, że uchwała w sprawie przyjęcia oświadczenia dotyczącego 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości została przez Państwa Radnych podjęta jednogłośnie.

8. Uroczyste wręczenie Odznak Honorowych za Zasługi dla Województwa Śląskiego:

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – punkt kolejny – uroczyste wręczenie odznaczeń i wyróżnień, w pierwszej kolejności *Odznak Honorowych za Zasługi dla Województwa Śląskiego*. Proszę o zabranie głosu przez Pana Sławomira Brodzińskiego, Dyrektora Kancelarii Sejmiku Województwa Śląskiego.
- **Pan Sławomir Brodziński, Dyrektor Kancelarii Sejmiku** – Szanowni Państwo ! Kapituła Sejmiku Województwa Śląskiego przyznała *Złote i Srebrne Odznaki Honorowe Za Zasługi dla Województwa Śląskiego*. Bardzo proszę o wręczenie odznak Pana Stanisława Gmitruka, Przewodniczącego Sejmiku Województwa Śląskiego, Pana Wojciecha Saługę, Marszałka Województwa Śląskiego...

[*Złote Odznaki Honorowe...* otrzymali: Pan Bogdan Surowiec, Pan Janusz Pilszak, *Srebrne Odznaki Honorowe...* otrzymali Pan Bartosz Satała, Pan Piotr Rybicki, Pan Janusz Dramski oraz Pan Przemysław Grzywa. Ponadto *Złotą Odznakę Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego* otrzymała *Grupa Mokate*]

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – raz jeszcze serdecznie gratulujemy oznaczonym *Złotymi i Srebrnymi Honorowymi Oznakami za Zasługi dla Województwa Śląskiego*. Jest to rodzaj podziękowania, wdzięczności za Państwa aktywność. Szanowni Państwo ! Obecnie proszę o zabranie głosu Panią Agnieszkę Widerę-Ciochoń Zastępcę Redaktora Naczelnego *Portal Samorządowy.pl*. Proszę bardzo !
- **Pani Agnieszka Widera-Ciochoń, Zastępca Redaktora Naczelnego *Portal Samorządowy.pl*** – witam serdecznie Państwa i jest mi ogromnie miło, że mogę w tak uroczystych okolicznościach wręczyć naszą nagrodę w plebiscywie dorocznym samorządowca roku, w kategorii *samorządowiec szczebla wojewódzkiego – radny wojewódzki*. Tą nagrodę zdobył w tym roku Pan Janusz Ogiegło. Zapraszam Pana Radnego ... Powiem Państwu, że jest to dla nas szczególny plebiscyt, bo te głosy oddają mieszkańcy. To nie decydujemy my, ani redakcja, ale mieszkańcy swoimi głosami decydują kto jest dla nich najlepszym radnym, z kim mają najlepszy kontakt. Sami Państwo wiecie, że bycie radnym wojewódzkim wcale nie jest takie proste, bo dla wielu mieszkańców ten samorząd szczebla wojewódzkiego nadal jest trochę wirtualny, bliżej im do radnych gmin, więc tym większa radość, że mogę tutaj wręczyć nagrodę. I powiem Państwu jeszcze jedną rzecz, że to dla nas też jest taka szczególna chwila, bo w ubiegłym roku także zdobyła tę nagrodę radna Województwa Śląskiego, Pani Halina Bieda, więc to świadczy o tym, że radni ze Śląska są bardzo aktywni i dostrzegają to mieszkańcy. Jeszcze raz serdecznie gratuluję !
- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** –... dziękujemy i również w imieniu Sejmiku serdecznie gratulujemy naszemu koledze Januszowi Ogiegło zdobycia tego wyróżnienia. Szanowni Państwo ! Obecnie proszę o zabranie głosu przez Pana płk. Tadeusza Koczkowskiego, Prezesa Stowarzyszenia Ochrony Informacji Niejawnych i Prezesa Stowarzyszenia Wspierania Bezpieczeństwa Narodowego. Proszę bardzo Panie Pułkowniku !
- **płk. Tadeusz Koczkowski, Prezes Stowarzyszenia Ochrony Informacji Niejawnych i Prezesa Stowarzyszenia Wspierania Bezpieczeństwa Narodowego** – Szanowni Państwo ! W dniu dzisiejszym zabrzmiało tyle pięknych, mądrych słów o polskości, o patriotyzmie, że czas chyba żeby to zrekapitulować jakimiś wyróżnieniami. Na Śląsku, proszę Państwa, w ogóle w

Polsce działają dwa stowarzyszenia, tak Pan Przewodniczący powiedział, *Krajowe Stowarzyszenie Ochrony Informacji Niejawnych* i *Stowarzyszenie Wspierania Narodowego Bezpieczeństwa*, które aktywnie współpracują z Samorządem Województwa Śląskiego, jak również z samorządem gospodarczym w Katowicach i w Warszawie również. Ja sam mam zaszczyt, otrzymałem *Honorową Odznakę za Zasługi dla Województwa Śląskiego*, jak również jestem *Honorowym Hanysem*, proszę Państwa, a oprócz tego członkiem *honorowym Stowarzyszenia Menedżerów Śląskich*. Jestem zakochany w Śląsku, pochodzę z Mazowsza, 18 lat na Śląsku, przyjechałem na jakiś czas i do tej pory jestem ... Ma być krótko. Proszę Państwa ! W związku z naszą współpracą z Panem Marszałkiem Saługą, rok temu Pan Marszałek był uprzejmy przyjąć patronat honorowy nad *Konferencją Bezpieczeństwa Narodowego*. Na tej konferencji mówiliśmy o bezpieczeństwie biznesu, o bezpieczeństwie narodowym i w związku z tym Pan Marszałek wtedy nie zdążył odebrać swojego wyróżnienia, swojej nagrody, więc dzisiaj jest wyjątkowa okazja – stulecie niepodległości Polski, stulecie polskiej przedsiębiorczości i stulecie ochrony informacji niejawnych – naprawdę ! 25 października sto lat temu powstał Sztab Generalny Wojska Polskiego, a jeśli sztab to sprawy ochrony informacji niejawnych ... Oprócz uhonorowania Pana Marszałka, również honorujemy pana przewodniczącego, jednego z najbardziej zaangażowanych na rzecz bezpieczeństwa, Polaka patriotę, z którego możemy być dumni jak aktywnie działa, aktywnie wspiera nasze działania proobronne i jednego z najbardziej aktywnych radnych Sejmiku Śląskiego(?), Pana Leszka Broniewskiego. Nim to się stanie ja bardzo proszę członków kapituły o wręczenie tych nagród, Pana Premiera Steinhoffa, który jako jeden z pierwszych otrzymał *Pierścień Patrioty*, na którym jest napis: *Amor patria nostra – kocham swój kraj*, jak również zapraszam Pana Tadeusza Donocika, też członka *Kapituły Pierścienia Patrioty* i lidera narodowego bezpieczeństwa. Pozwólcie Państwo, że zaczniemy od uhonorowania Pana Marszałka...[...]

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – Szanowni Państwo ! Raz jeszcze gratulujemy oznaczonym, serdecznie dziękujemy wnioskodawcom i tym, którzy podjęli decyzję o wręczeniu nam odznaczeń i wyróżnień.

9. Zamknięcie sesji Sejmiku:

- **radny Stanisław Gmitruk, Przewodniczący Sejmiku** – Szanowni Państwo ! Zbliżamy się do zakończenia naszej sesji, bowiem porządek dzienny został wyczerpany. Serdecznie dziękuję wszystkim Państwu obecnym na tej naszej uroczystej LVIII sesji. Dziękuję bardzo gospodarzom *VIII Europejskiego*

Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw – na ręce Pana Prezesa Tomasza Zjawionego i na ręce Pana Tadeusza Donocika, Honorowego Prezesa Regionalnej Izby Gospodarczej. Serdecznie dziękuję Panu Premierowi Januszowi Steinhoffowi, który pełni ważną rolę współprzewodniczącego naszej sesji. Dziękuję Panu Marszałkowi, dziękuję Państwu Radnym i chcę na koniec stwierdzić, a właściwie wcześniej poinformować, że za chwilę odbywać będziemy LIX sesję Sejmiku Województwa Śląskiego – odbywać się ona będzie w sali nr 8 tego obiektu, tak, że zapraszam Państwa do przemieszczenia się do tej sali – Państwa Radnych i wszystkich, którzy są zainteresowani obradami naszej sesji, którą możemy nazwać zwyczajną. Szanowni Państwo ! Wobec wyczerpania porządku dziennego zamykam LVIII uroczystą sesję Sejmiku Województwa Śląskiego V kadencji ! [godz. 15⁰⁵]